
Současný stav podpory dětí a žáků s OMJ

aneb

FAKTOMLUVA (Hans Rosling):

Situace je velmi špatná, ale zlepšuje se...

Kristýna Titěrová

∫ ∘ ∨ ^ ' ...

∨ ^ ; _ ° ° ° ∨ ∨ ' ' ' ' ∨ ∨
, , ..

...META*∨

Osnova

- Zdrojová data
- Současná systémová podpora (legislativa)
- Situace v MŠ, ZŠ, při přechodu na SŠ a na SŠ
- Vize systému podpory

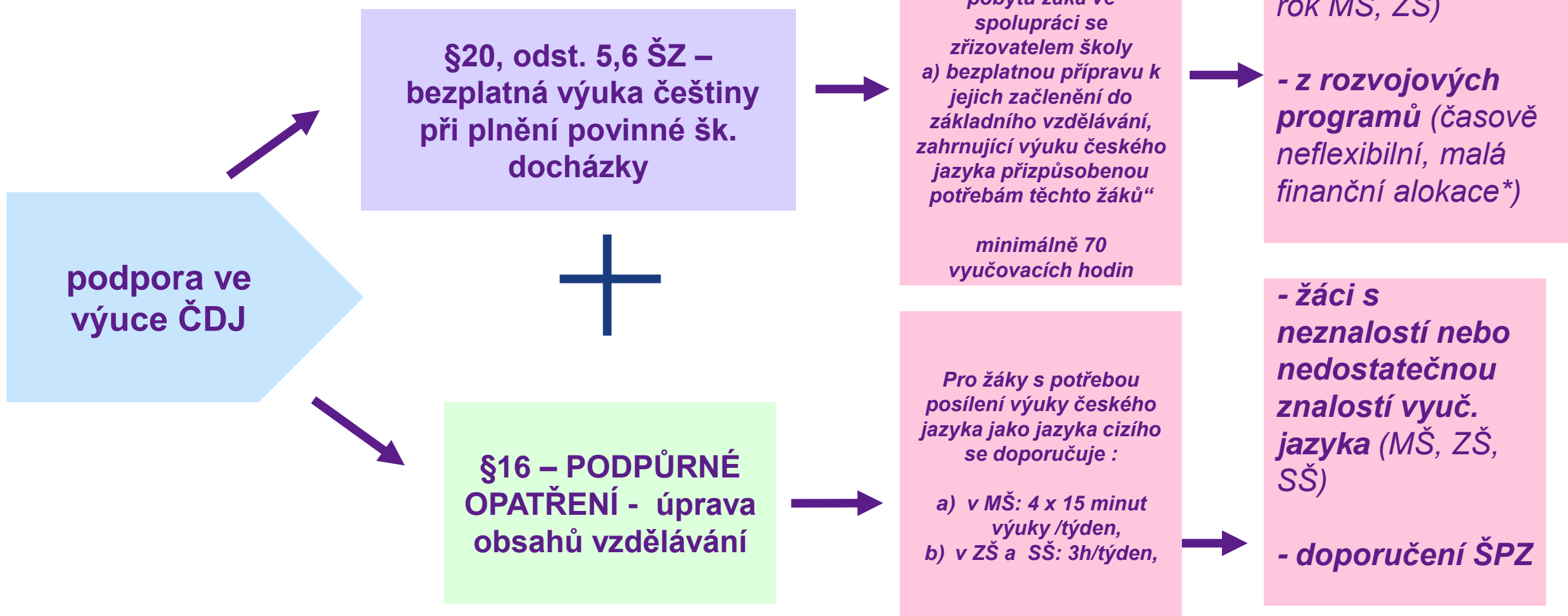
Doplnění: plakáty s kazuistikami

Východiska

- co umožňuje současná legislativa = **systemová podpora** (§16 a §20)
- data z MŠMT+ statistické ročenky, RP, dotazy na analytiku a CERMAT
 - informace jen o cizincích – nikoliv o úrovni ČDJ/potřebách
- dostupná šetření (ČŠI, NÚV, META + Sociologický ústav AV ČR)
 - odhady počtu dětí s potřebou výuky ČDJ
- dílčí informace z projektů OPPPR (nejsou zahrnuty v grafech – neexistují specifické informace o počtech podpořených + není to systém)

Neexistující nebo složitě dohledatelná data = nelze sledovat dosah podpory, efektivitu ani kvalitu ≠ evidence-based policy?

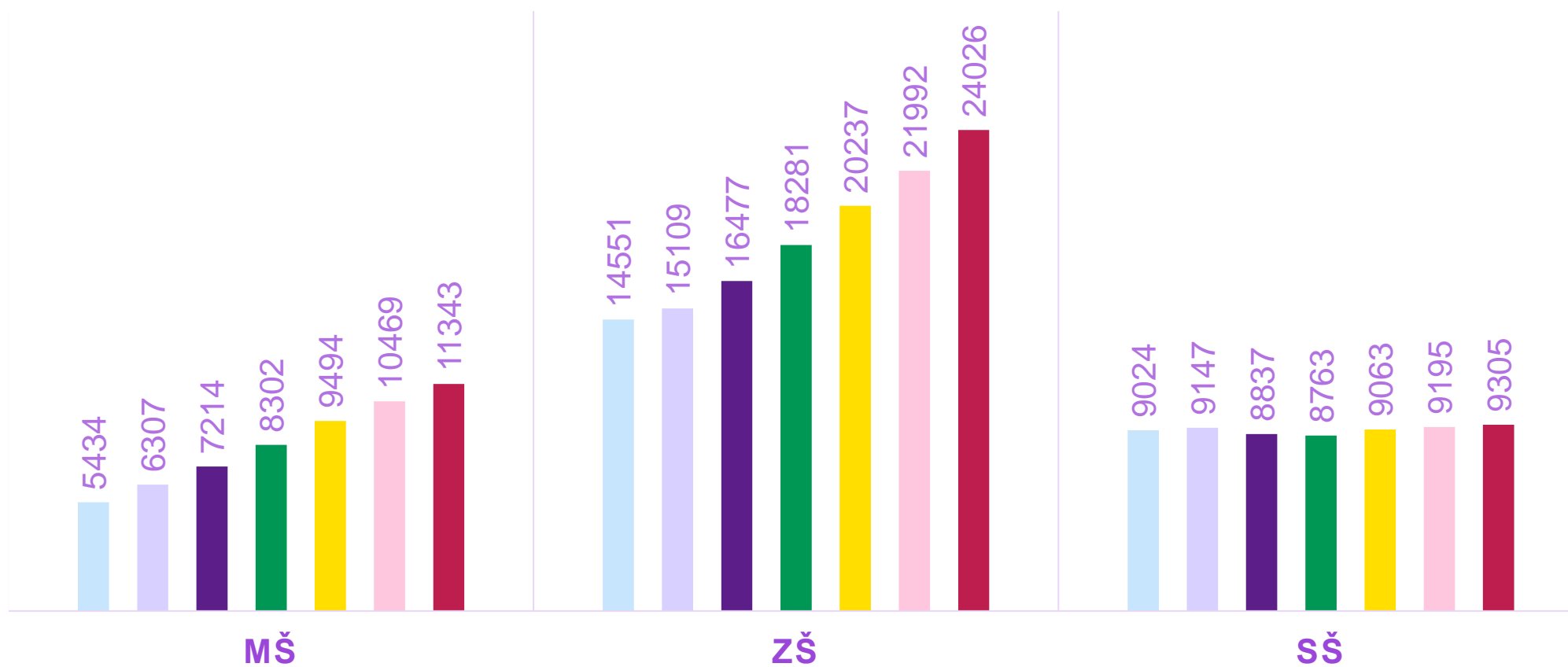
Systemová podpora

*V roce 2019 škola dostala průměrně 7 500 Kč na rok na žáka, při sazbě 200 Kč/hodina = 37,5 hodin výuky (=1 h/týden).
Průměrný plat učitele = 400 Kč/h → 19 hodin/žáka výuky, tj. 1 h/14 dní- → **nevyplatí se školám s 1-5 žáky.**

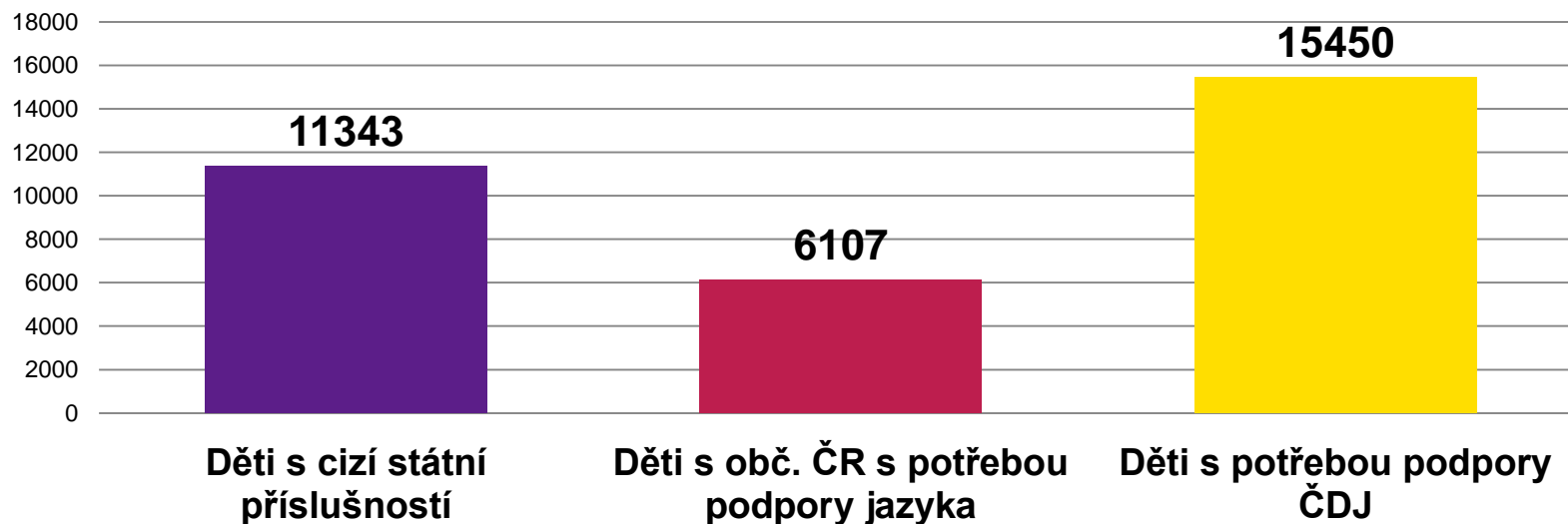
Počet cizinců na školách dle stupňů

2012/2013 2013/2014 2014/2015 2015/2016 2016/2017 2017/2018 2018/2019

Kolik dětí potřebuje v MŠ podpořit v ČDJ?

*Odhad počtu dětí s potřebou podpory jazyka
v MŠ - 2018/19*

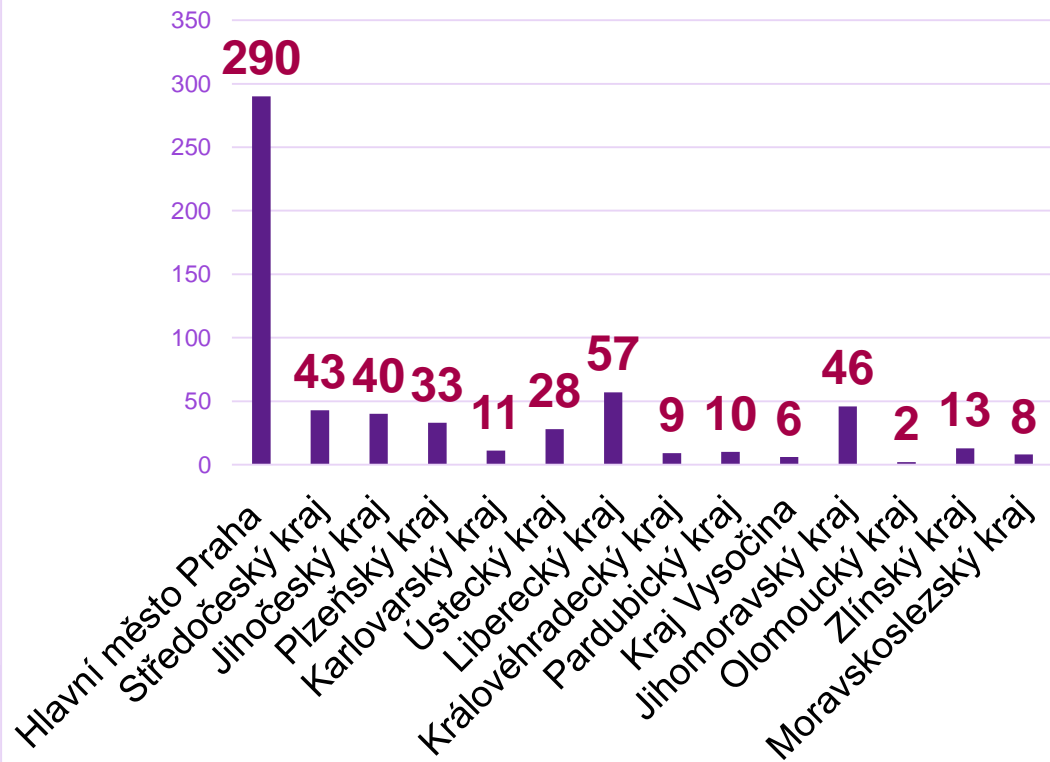
Data? Statistická ročenka + odhad poměru podle šetření ČŠI z r. 2015

Kolik dětí dostává systémovou podporu?

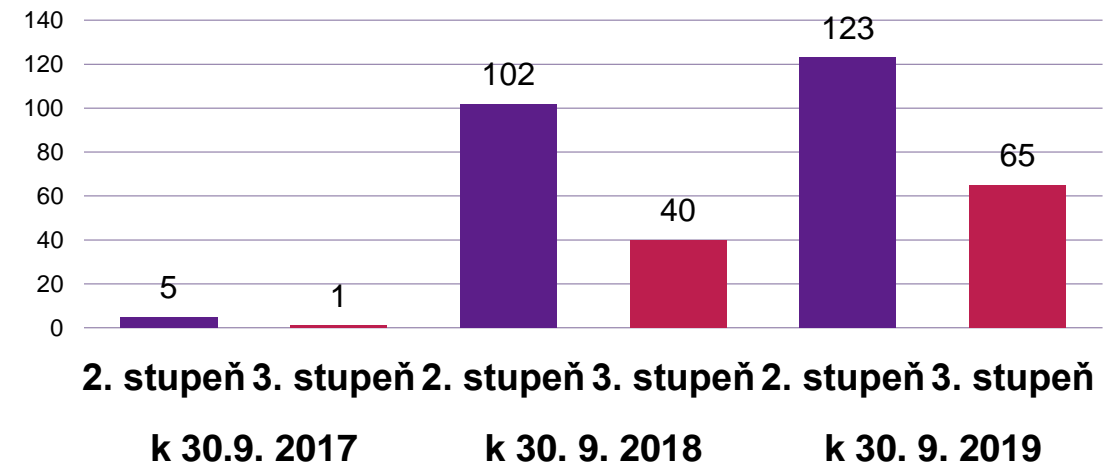
§20, odst. 5,6 ŠZ
– jen předškoláci cizinci

§16
- všechny děti s OMJ v MŠ

Děti v MŠ podpořené RP MŠMT 2019

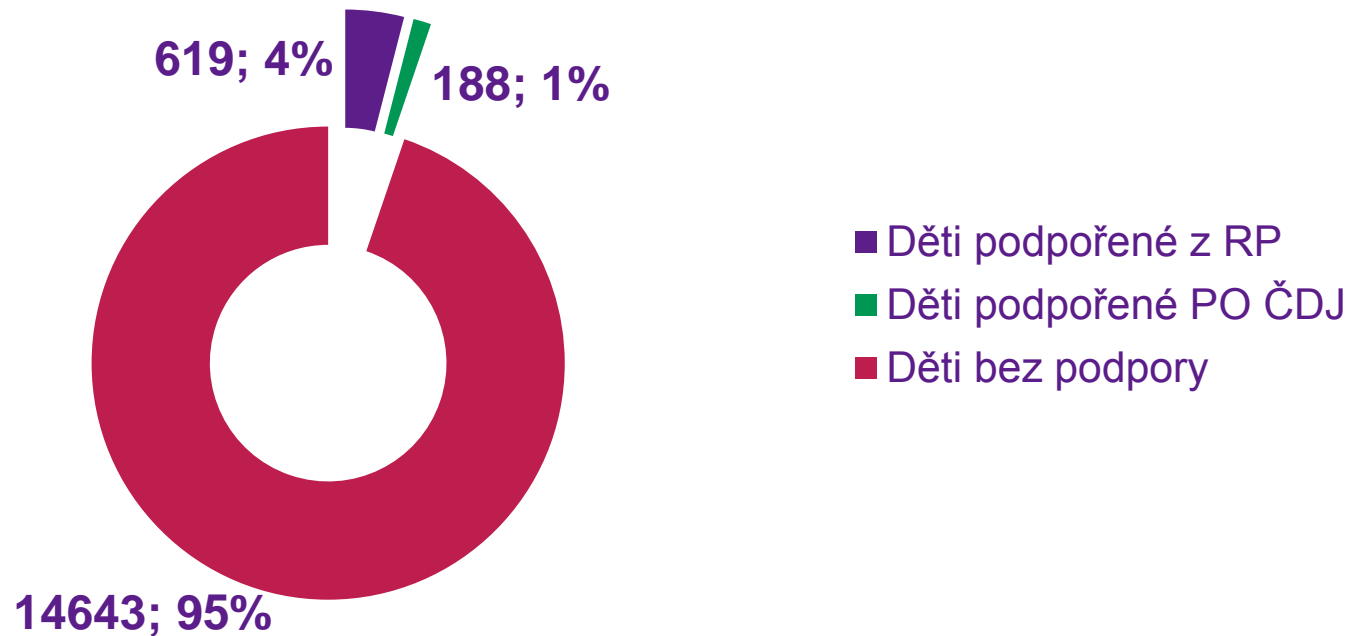
Počet dětí v MŠ podpořených 1 hodinou ČDJ (PO úprava obsahu)

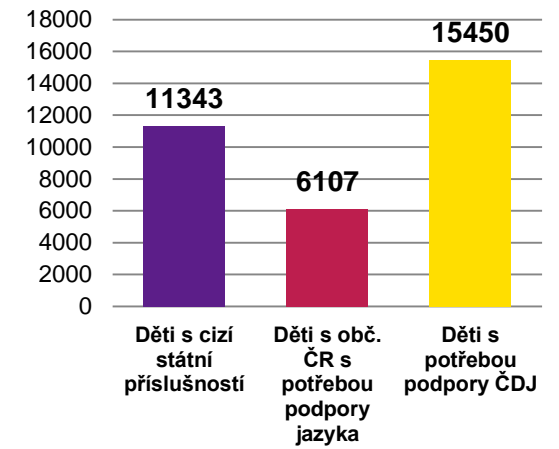
Data? Výsledky RP + dotaz na MŠMT – oddělení statistik.

Dětí systémově podpořených výukou češtiny v MŠ je jen 5%!

Podíl ne/podpořených dětí s OMJ v MŠ

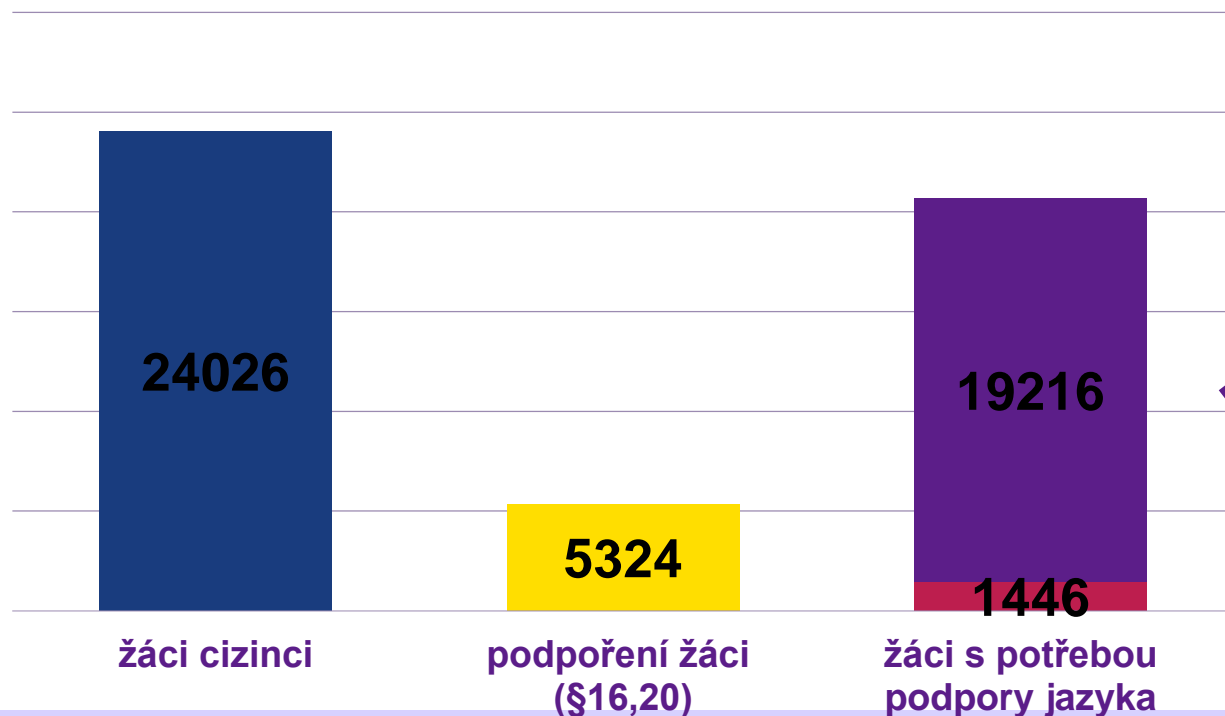
Odhad počtu dětí s potřebou podpory jazyka v MŠ - 2018/19

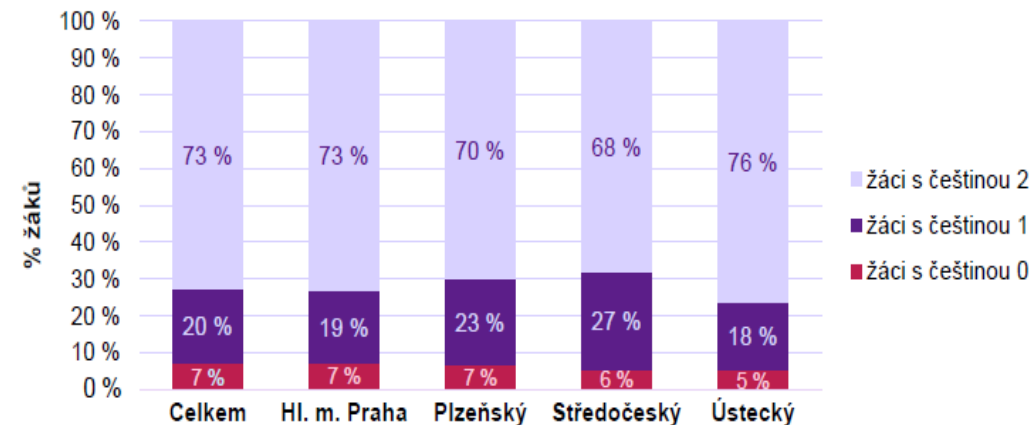
* Děti je ve školách podpořeno mnohem víc, ale pouze díky **ochotě** a **empatii** pedagogů, **vynalézavosti** ředitelů škol, či **aktivitě** zřizovatelů. Rovné podmínky?

Kolik žáků v ZŠ potřebuje podpořit v ČDJ?

Odhad počtu žáků s potřebou podpory jazyka v ZŠ v roce 2018/19

Graf 3 Zastoupení žáků s OMJ dle úrovně potřebné podpory v regionech

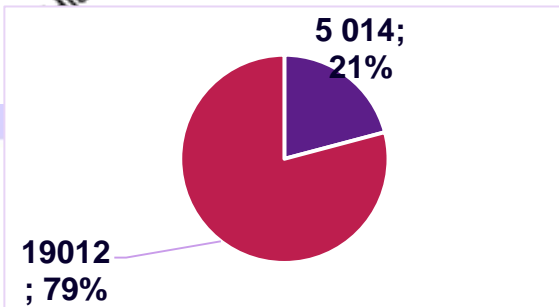
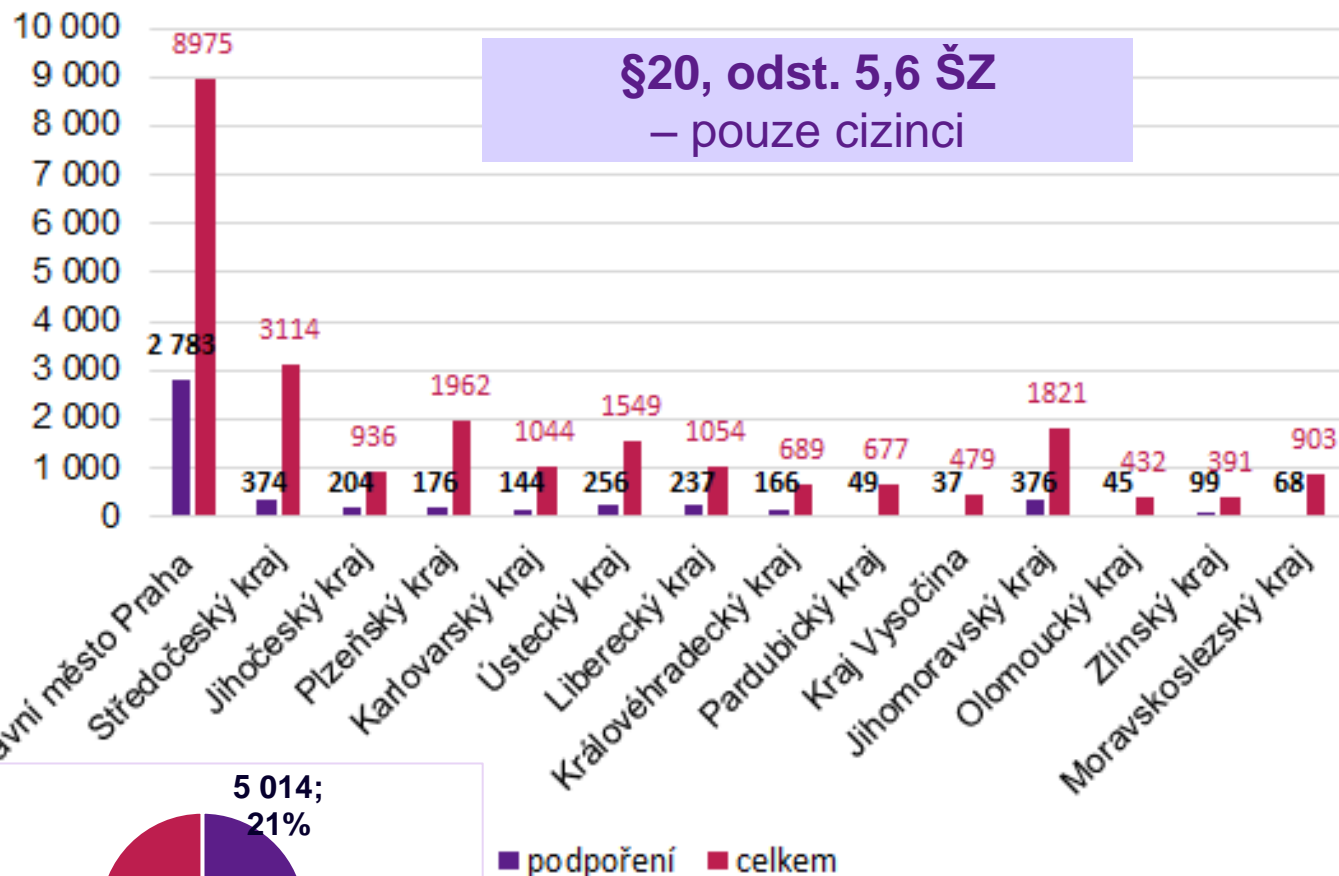
Zdroj: Dotazníkové šetření META o počtech žáků s OMJ, 2019

- Poměr žáků s OMJ na 1. a 2. stupni je 2:1
- Zhruba polovina všech škol má do 5% žáků s OMJ, existují i školy s poměrem vyšším než 20%.

Data? Statistická ročenka školství – MŠMT, dotazníkové šetření META o počtech žáků s OMJ (2019, 175 škol, 4 kraje ČR).

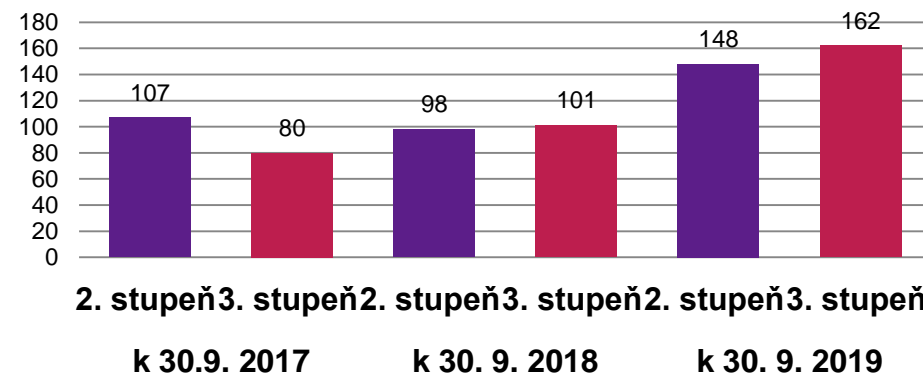
Kolik žáků v ZŠ dostává systémovou podporu?

Žáci cizinci na ZŠ podpoření RP MŠMT

§16 – žáci s neznalostí/nedostatečnou znalostí vyuč. jazyka

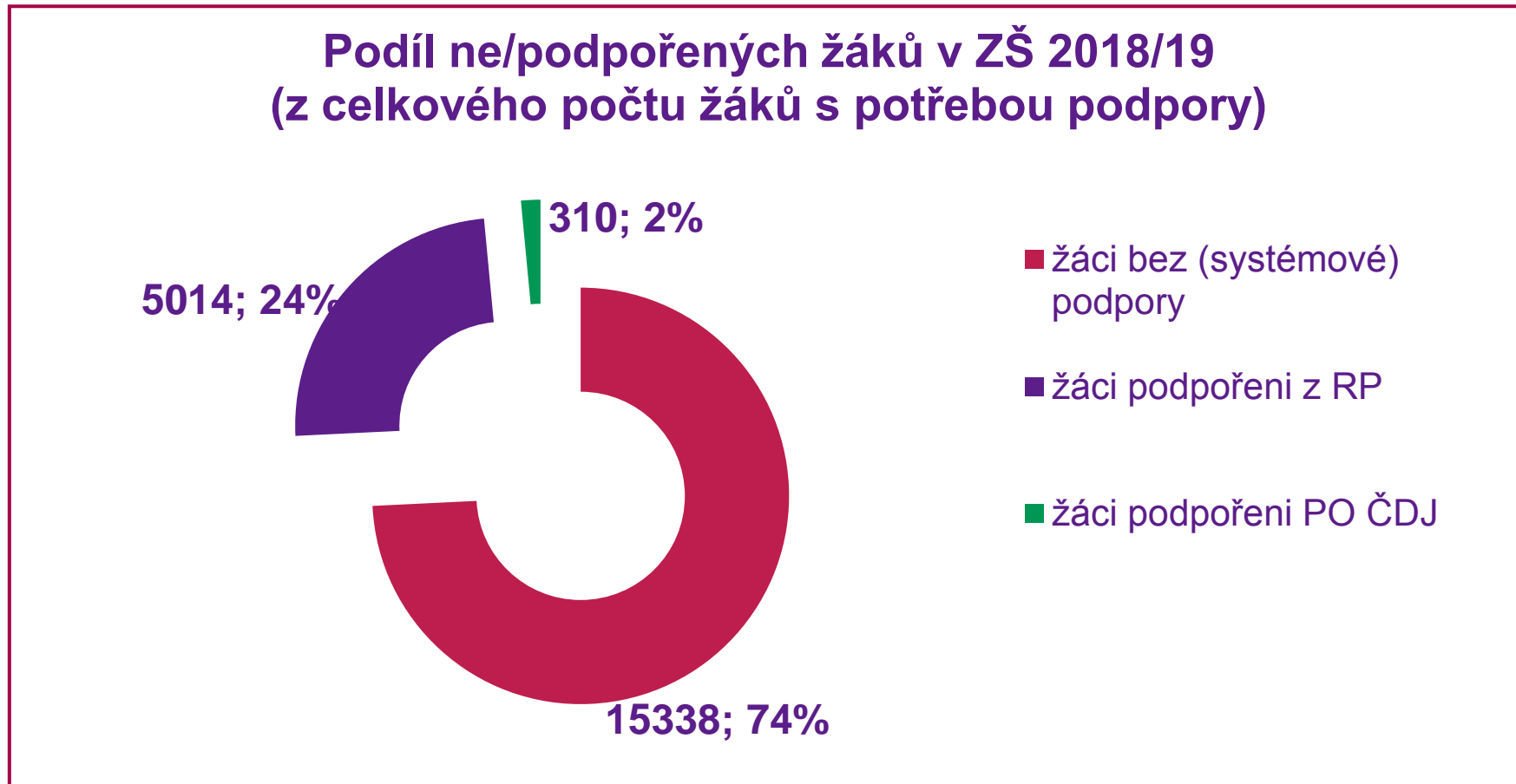
Počet žáků v ZŠ podpořených 3 hodinami ČDJ (PO úprava obsahu)

Data? Výsledky RP + dotaz na MŠMT – oddělení statistik.

...META*

Žáků systémově podpořených v ZŠ je jen 26%!

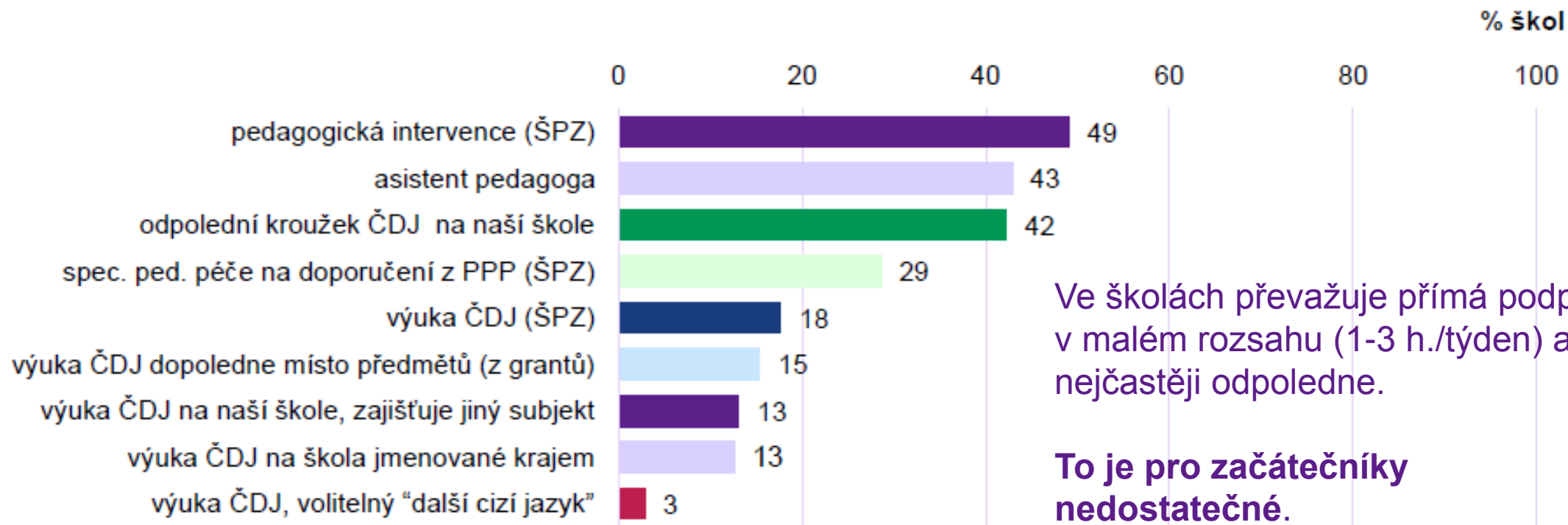

* Někteří žáci jsou podpořeni z obou systémových zdrojů.

* Žáků je ve školách podpořeno mnohem víc (asistenti, doučování, projekty obcí, šablony), ale pouze díky **ochotě** a **empatii** pedagogů, **vynalézavosti** ředitelů škol, či **aktivitě** zřizovatelů. A většinou v nedostatečném rozsahu. Rovné příležitosti?

Jak konkrétně vypadá podpora žáků do úrovně A2 v ZŠ?

Graf 7 Podpůrná opatření pro žáky s češtinou na úrovni 0

Ve školách převažuje přímá podpora v malém rozsahu (1-3 h./týden) a nejčastěji odpoledne.

To je pro začátečníky nedostatečné.

Zdroj: Dotazníkové šetření META o počtech žáků s OMJ, 2019

Prišly k peníkové chaloupce.
 Děti se zhrasily v lese.
 Jeřábek je chtěla vykrmit
 Děti však v chaloupce vstoupily
 domů.

5

NE ROZUMÍ

Zahrajte si tuto pohádku

Vymysli jméno pro - bílá kočička Mica.

bílou kočičku bílou kočičku

hnědé hříbě hnědé hrubě

plachého králíčka plachého kralíčka

zlobivé štěně zlobivé štěně

šedou myšku šedou myšku

papouška papouška

želvičku želvičku

Celc' špatně - jen 5

přepsáno.

Nznačte dělení slov na slabiky. Vzor: op i k e

Kolo, pole, hlava, Michal, velký, Alenka, jahody,
 domeček, mňouká, babička, koloběžka, ušáček, autobus.

1. Pište slova

jednoslabičná, jednoslabičná

dvojslabičná, dvojslabičná

trojslabičná, trojslabičná

vícetlabičná, vícetlabičná

2. Z následujících slov vyberte slova dvojslabičná a utvořte s nimi věty.

Auto, pes, vlak, stoleček, tužka, koloběžka, perník.

Auto, pes, vlak, stoleček, tužka, koloběžka,
perník.

5

ch			vec
l			
y			
m			

Zahraj si tuto hru s kamarády. Můžeš ji i rozšířit.
 např. jméno, město, řeka, ...)

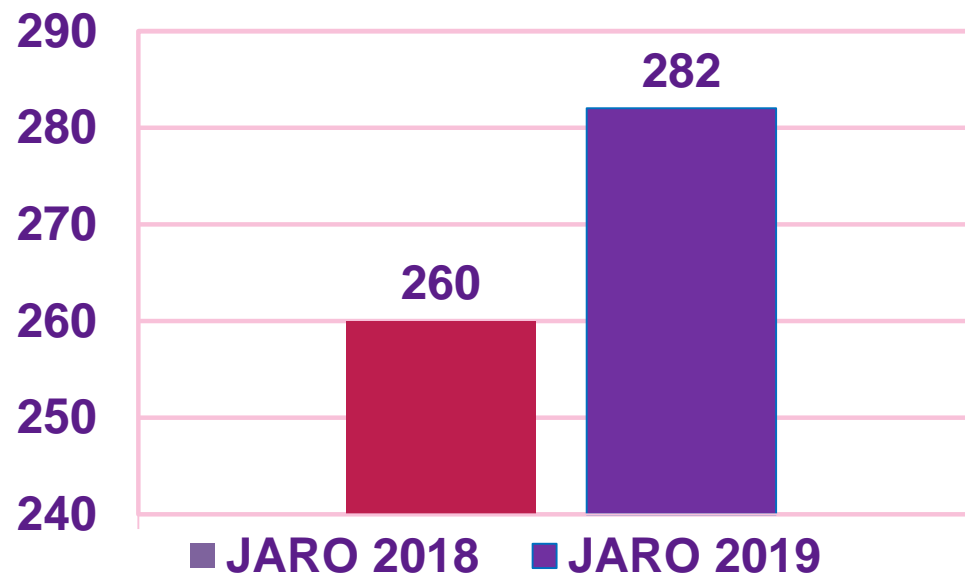
5

..META*~

Jak probíhá přechod mezi ZŠ a SŠ?

*Osobám, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky, se při přijímacím řízení ke vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách promíjí na žádost přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je součástí přijímací zkoušky. Znalost českého jazyka, která je nezbytná pro vzdělávání v daném oboru vzdělání, škola u těchto osob ověří **rozhovorem**."
(ŠZ, § 20, odst. 4).*

Počet žáků, kteří si požádali odpuštění didaktického testu z ČJL u JPZ

Data? dotaz na CERMAT

A co ostatní žáci, kteří neovládají dostatečně vyučovací jazyk? Stejná zkouška jako rodilí mluvčí!

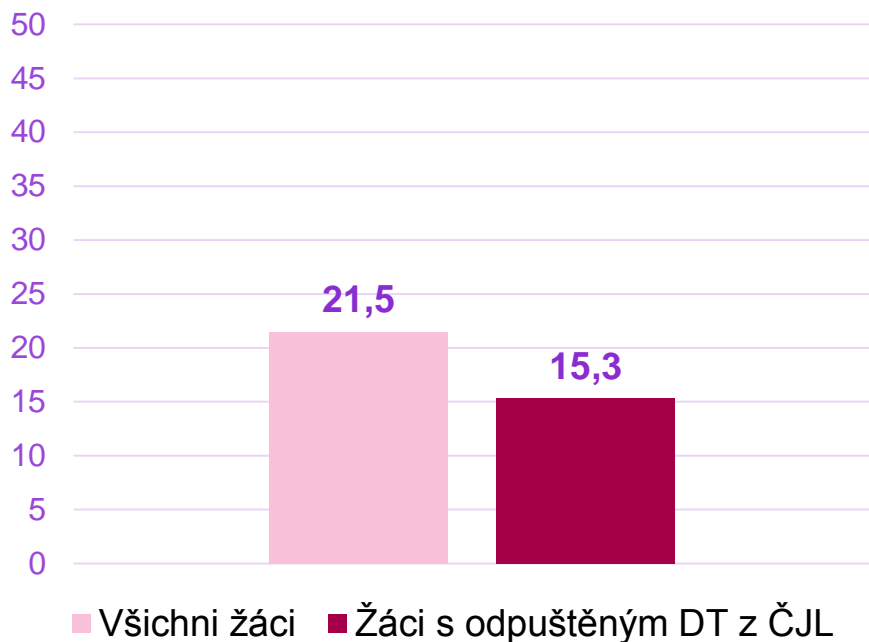
VARIANTA: vyšetření → doporučení z PPP → delší čas a slovník.

Ročně se to týká zhruba 1 000 žáků. Počet žáků s úlevami není znám...

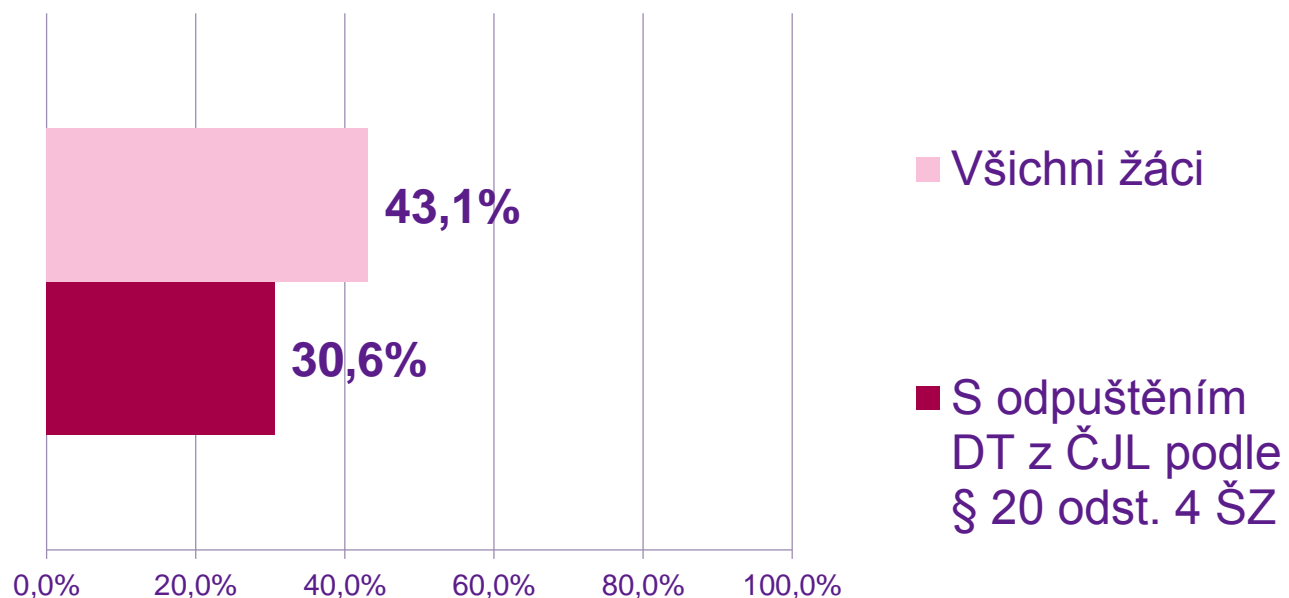
Mají ti, co přicházejí přímo ze zahraničí, vyhráno?

Píší POUZE test z matematiky (+ pohovor). Ředitel střední školy pak ve spolupráci s CERMAT vytváří redukované pořadí podle pořadí v matematice.

A. Průměrný počet bodů z DT z matematiky - 2019

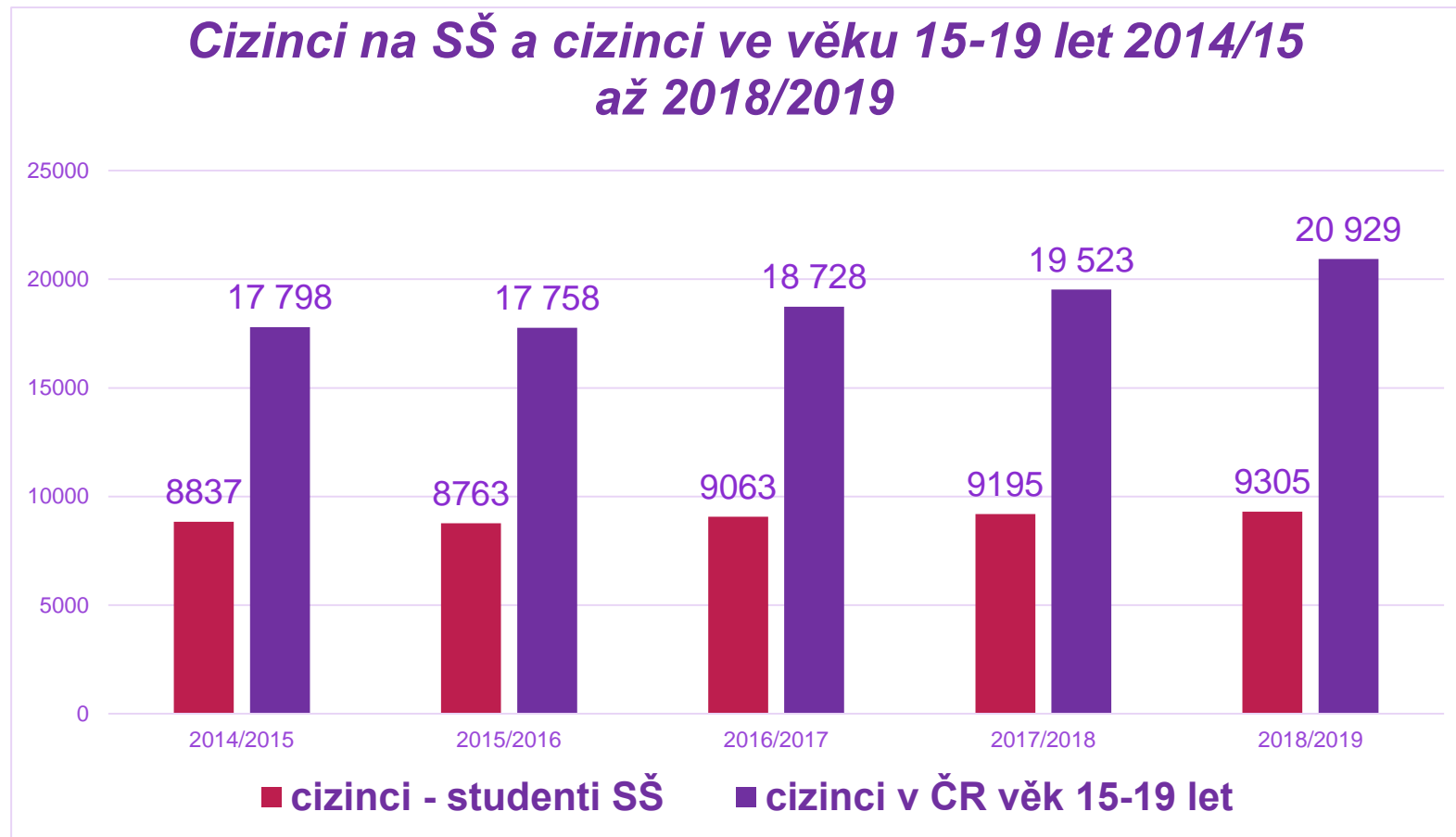

B. Průměrná úspěšnost z DT z matematiky 2019

Data? dotaz na CERMAT

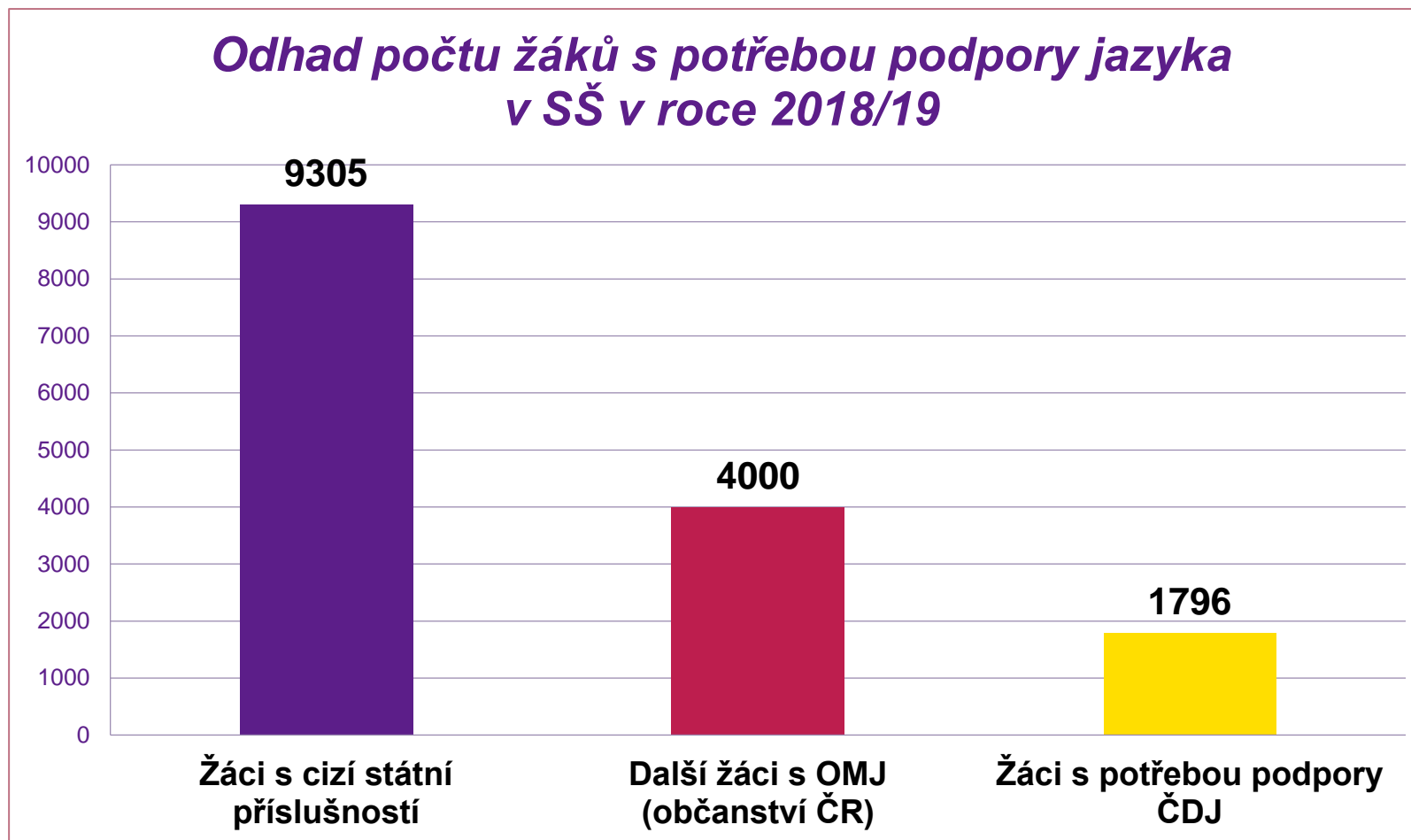
Přechod mezi ZŠ a SŠ – kde je zbytek náctiletých?

*V 9. třídách je vždy cca 2 000 cizinců ve věku 15 let.

Ani to však v součtu nemůže vysvětlit nepoměr.

Kolik žáků v SŠ potřebuje podpořit v ČDJ?

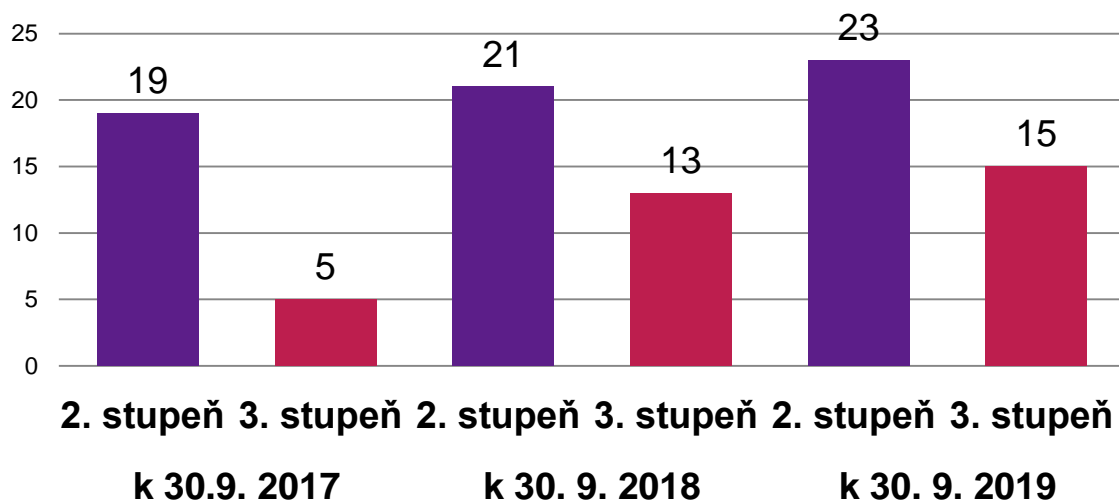

Data? Statistická ročenka školství – MŠMT, šetření NÚV 2018 (186 škol).

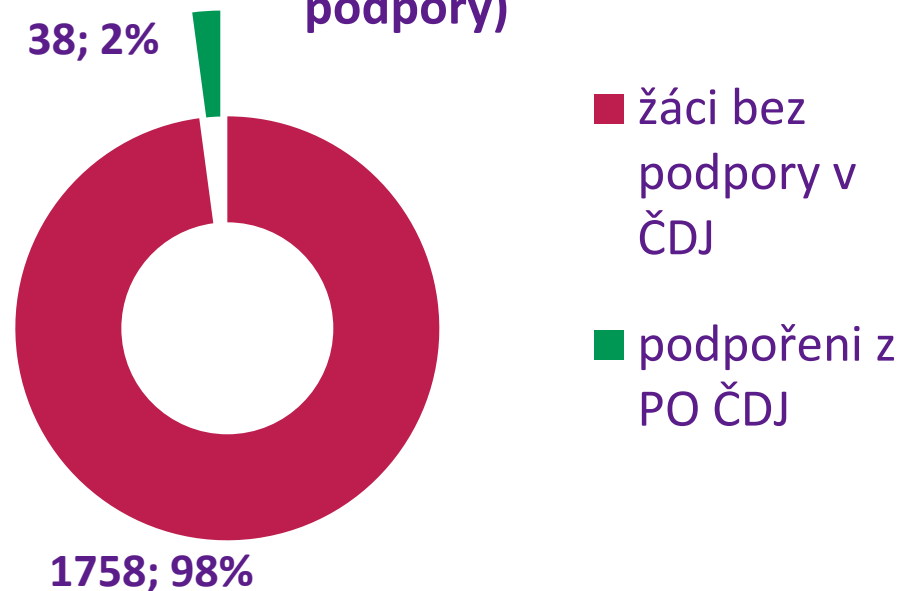
Kolik žáků v SŠ dostává systémovou podporu?

§16 – žáci s
neznalostí/nedostatečnou
znalostí vyuč. jazyka

*Počet žáků v SŠ podpořených 3
hodinami ČDJ (PO úprava obsahu)*

Podíl ne/podpořených žáků v SŠ 2018/19
(z celkového počtu žáků s potřebou
podpory)

Data? dotaz na MŠMT – oddělení statistik.

Žáků je podpořeno víc (doučování, šablony, podpora zřizovateli a NNO).
A většinou v nedostatečném rozsahu. Rovné příležitosti?

Maturitní zkouška z ČJL – Podoba? Jaké jsou možnosti úlev?

Osoby, které se vzdělávaly alespoň 4 roky v předcházejících 8 letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území České republiky, mají právo na úpravu podmínek a způsobu konání zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura u společné části maturitní zkoušky tak, aby byla zachována rovnost přístupu ke vzdělání.

(ŠZ, § 20 odst. 4)

***Uzpůsobení zkoušky?
Delší čas a slovníky...***

Počet žáků konajících (uzpůsobenou) ZMZ

		DIDAKTICKÝ TEST	PÍSEMNÁ PRÁCE
2018	celkem všichni žáci	62 221	62 394
	cizinci - § 20 odst. 4	158	171
2019	celkem všichni žáci	65 746	64 487
	cizinci - § 20 odst. 4	187	202

Data? dotaz na CERMAT

...META*~

Maturitní zkouška z ČJL – Podoba? Jaké jsou možnosti úlev?

Pokud žák chodil např. jen do 9. třídy ZŠ v ČR, nebo opakoval ročník v SŠ → bez automatických uzpůsobení zkoušky.

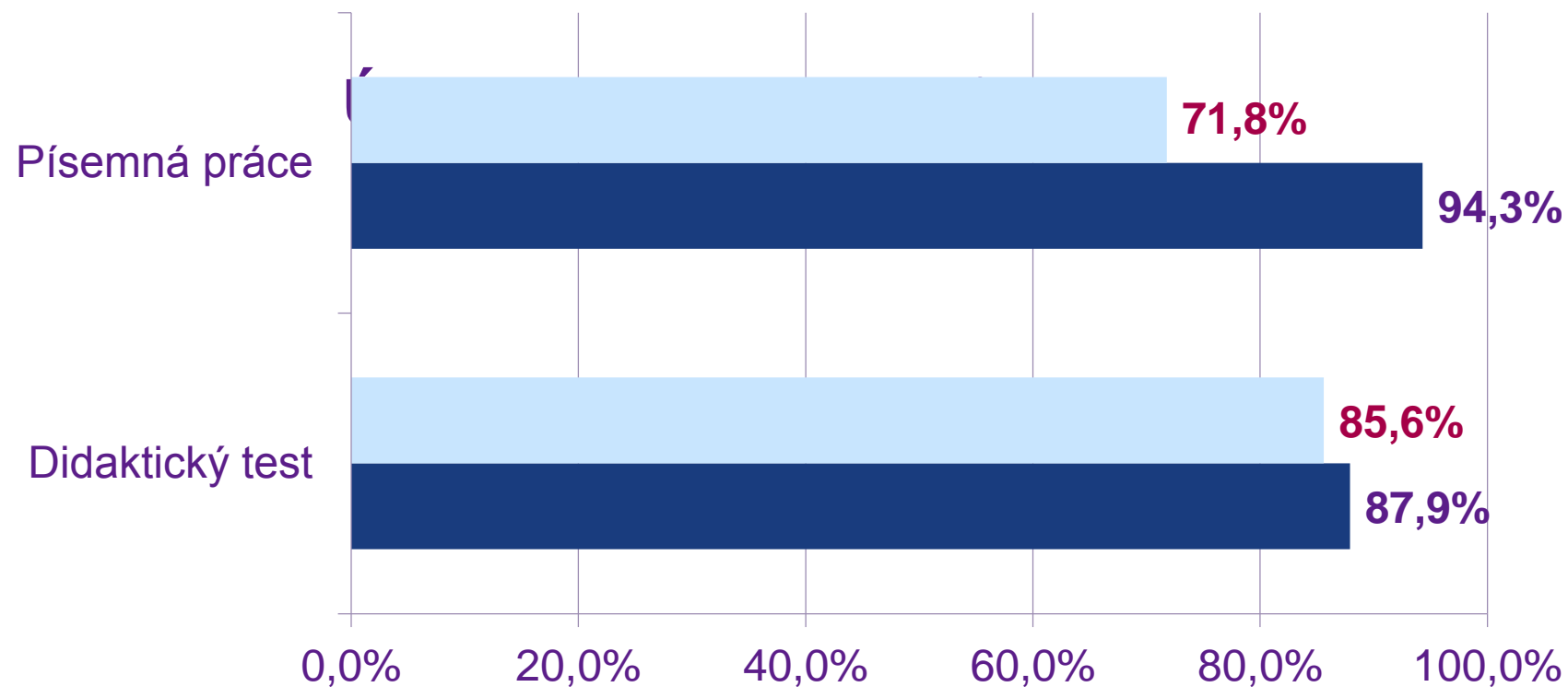
Varianta: vyšetření a doporučení PPP.

Podle šetření NÚV, 2018 – většina pedagogů tento způsob považuje za nedostatečný.

Co na didaktický test z ČJL u ZMZ říká Berthold, 25 let, student ČVUT, v ČR 10 let?

A co na možnost zvládnout DT a písemnou práci (s úlevami) říkají statistiky?

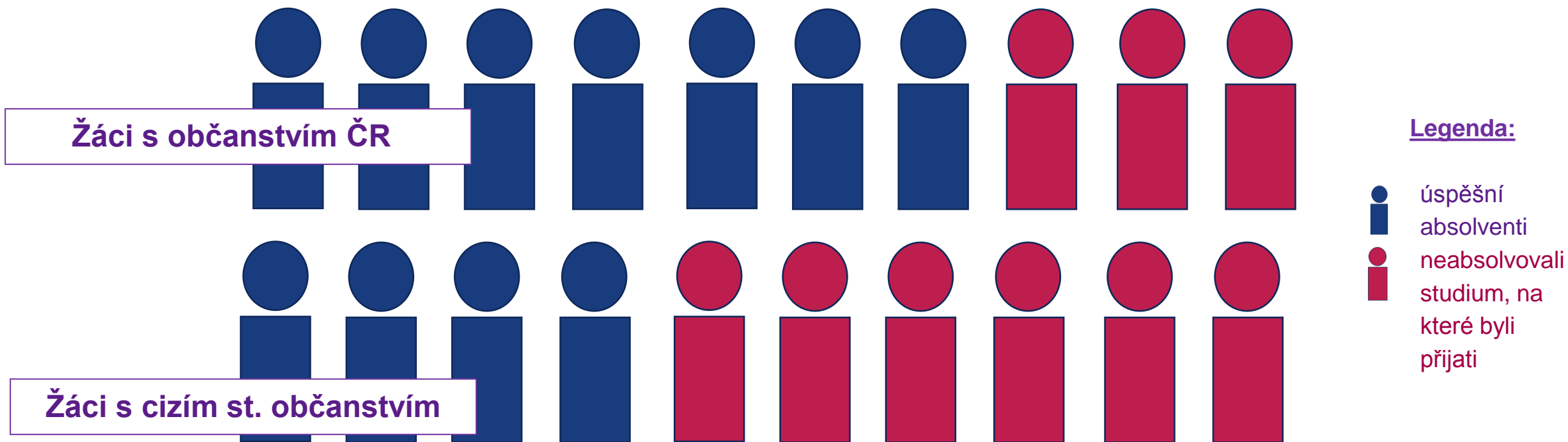

■ S úlevou podle § 20 odst. 4 ŠZ
■ Všichni maturanti

* V této statistice ovšem žáci jako Bertold chybí. Nemohl si požádat o úlevu...

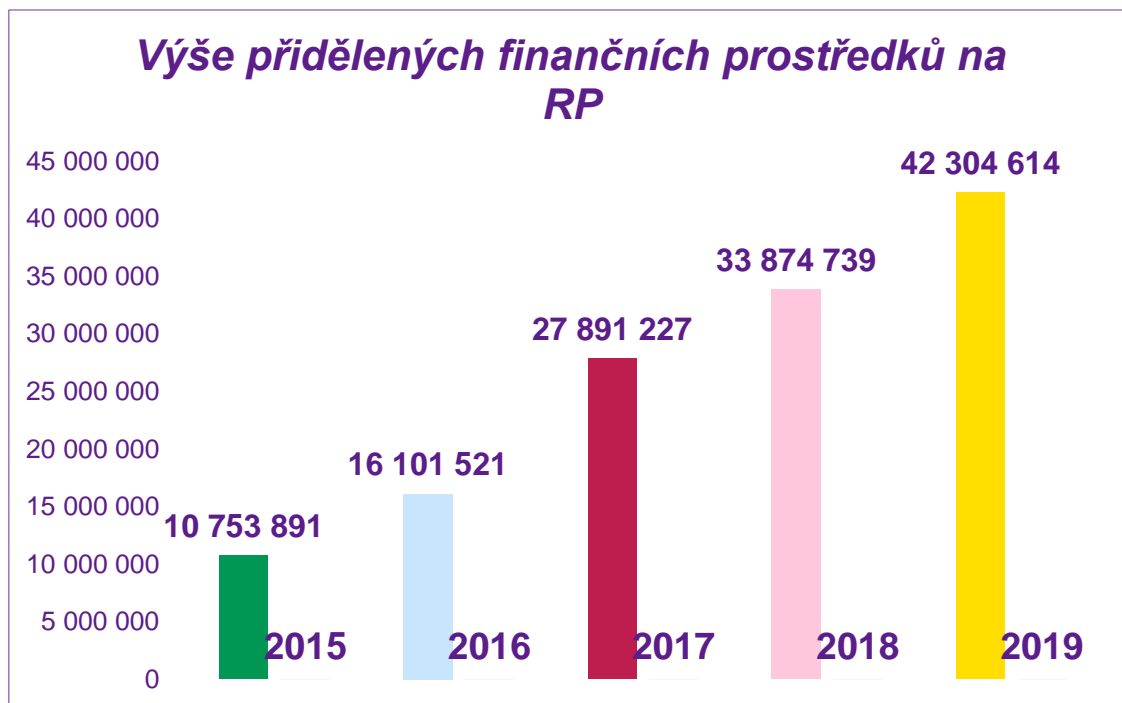
Jak často přijatí žáci cizinci absolvují střední vzdělávání?

U žáků cizinců na středních školách je pravděpodobnost, že studium řádně nedokončí až dvakrát vyšší než u českých žáků!!!

Data? dotaz na MŠMT – oddělení statistik.

Zlepšuje se, ale...jen někde a jen pro někoho...

Projekty škol z OP Praha pól růstu – výzva 49 – zaměřeno na děti/žáky s OMJ **+ 2 MČ**

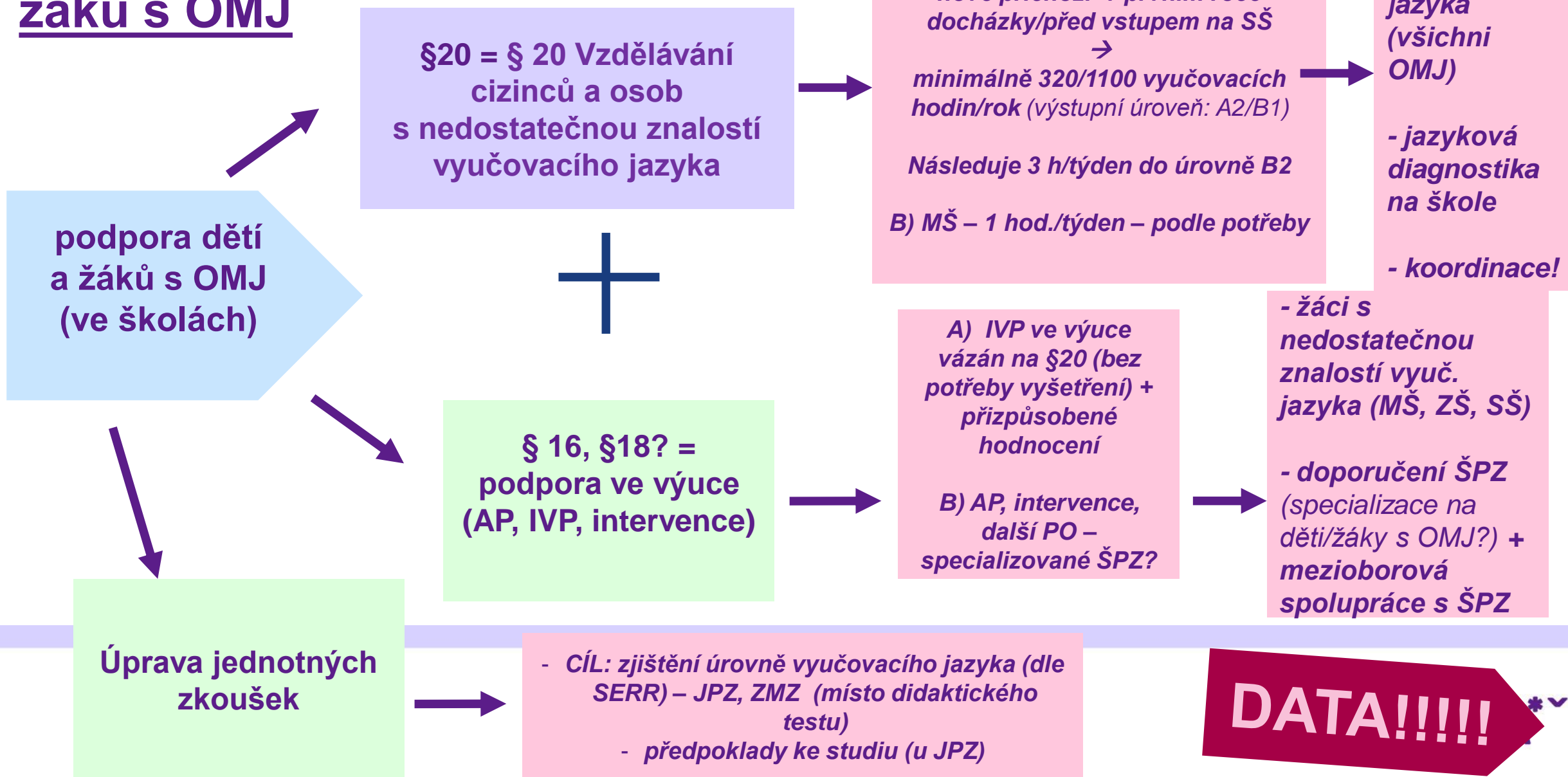
	1.1 DAP	2.1 - tlumočení (IK/KT)	2.2 – Intenzivní kurzy češtiny	2.3 – Doučování	3.1 – projektová výuka	Celkem
vše	108	18	55	42	99	169
MŠ	69	9	29	11	28	96
ZŠ	44	6	25	35	73	75
SŠ	12	5	7	9	22	22

Reálně by finance na jazykovou přípravu měly být až 10x vyšší* (pro všechny stupně škol, na ZŠ min. 5x vyšší). Projekty/finance na intenzivní výuku ČDJ by měly být ve všech krajích ČR a pro všechny stupně škol.

*Nakoupí-li každý legálně žijící cizinec v ČR za 5000 Kč, na DPH je do státního rozpočtu odvedena právě částka potřebná na jazykovou přípravu...

...META*~

Vize systému podpory dětí a žáků s OMJ

Děkuji za pozornost!

Kristýna Titěrová